

Sygn. akt V ACz 810/12

POSTANOWIENIE

Dnia 25 października 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach V Wydział Cywilny

w składzie następującym :

Przewodniczący SSA Iwona Wilk

Sędziowie SA Jadwiga Galas (spr.)

SA Tomasz Pidzik

po rozpoznaniu w dniu 25 października 2012 r. w Katowicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku K. S.

z udziałem (...)Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w M. o nadanie klauzuli wykonalności

na skutek zażalenia uczestniczki postępowania na postanowienie Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 19 lipca 2012 roku, sygn. akt XIV GCo 108/12

postanawia:

1. zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że wniosek o nadanie klauzuli wykonalności wyrokowi Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 16 kwietnia 2012 roku, sygn. akt XIV GC 3/12/10 oddalić;
2. zasądzić od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki postępowania 150 zł (sto pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

Sygn. akt V ACz 810/12

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem nadano klauzulę wykonalności wyrokowi Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 16 kwietnia 2012 roku, sygn. akt XIV GC 3/12/10 co do punktu pierwszego, w zakresie kwoty 276 000 złotych wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 24 lipca 2010 roku do dnia zapłaty, na rzecz następcy prawnego - K. S. oraz orzeczono o kosztach postępowania.

W uzasadnieniu postanowienia wskazano, iż przedmiotowym wyrokiem zasądzono od pozwanej (uczestniczki postępowania w niniejszej sprawie) na rzecz powódki (poprzednika prawnego wnioskodawcy) kwotę 440 000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 24 lipca 2010 roku do dnia zapłaty. Wyrok ten uprawomocnił się w zakresie kwoty 276 000 złotych wraz z odsetkami od dnia 24 lutego 2012 roku, gdyż pozwana zaskarżyła go apelacją wyłącznie co do kwoty 164 000 złotych. Wnioskodawca, celem wykazania swych uprawnień do wierzytelności objętej tytułem egzekucyjnym, dołączył do wniosku umowę sprzedaży wierzytelności z dnia 16 kwietnia 2012 roku w formie dokumentu prywatnego z podpisami notarialnie poświadczonymi z której wynika, iż nabył ją od (...)Spółki jawnej w P. (powódki w sprawie o sygn. akt XIV GC 3/12/10), czym wykazał przejście na niego uprawnienia wynikającego z tegoż tytułu egzekucyjnego i tym samym zadośćuczynił wymogom z art. 788 k.p.c.

W zażaleniu, uczestniczka postępowania zarzuciła rozstrzygnięciu Sądu pierwszej instancji obrazę art. 509 k.c. poprzez przyjęcie, że przeniesienie wierzytelności na rzecz wnioskodawcy nie sprzeciwiało się zastrzeżeniu wynikającemu z umowy z dnia 31 marca 2010 roku, zawartej pomiędzy nią a poprzednikiem prawnym wnioskodawcy tj. (...) Spółką jawną w P., która stanowiła podstawę roszczenia objętego wyrokiem Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 16 kwietnia 2012 roku, sygn. akt XIV GC 3/12/10. W konsekwencji wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i zasądzenie od wnioskodawcy kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym. W uzasadnieniu zażalenia podkreśliła, że przedmiotowa umowa zawierała w § 8 ust. 6 zastrzeżenie, że „wykonawca (...) Sp.j. w P.) nie może bez pisemnej zgody zamawiającego (...) Sp. z o.o. w M.) dokonać przelewu wierzytelności na rzecz osoby trzeciej”. Dodała również, że przedmiotowa wierzytelność została zajęta w postępowaniu egzekucyjnych prowadzonych wobec (...) Spółki jawnej w P., co powoduje, że rozporządzanie nią było niedopuszczalne.

Rozpoznając zażalenie uczestniczki postępowania Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

zażalenie, jako uzasadnione, zasługuje na uwzględnienie. Zgodnie z treścią art. 788 k.p.c. sąd nada klauzulę wykonalności na rzecz lub przeciwko następcy prawnemu pierwotnego wierzyciela lub dłużnika, gdy przejście to będzie wykazane dokumentem urzędowym lub prywatnym z podpisem urzędowo poświadczonym. Co prawda w postępowaniu toczącym się w wyniku złożenia wniosku o nadanie klauzuli wykonalności na rzecz następcy prawnego, sąd bada jedynie osnowę dołączonych do wniosku dokumentów i badanie to nie obejmuje oceny zasadności wierzytelności objętej tym tytułem, to jednak obowiązkiem sądu jest ustalenie, czy wszelkie warunki prawne dotyczące skuteczności następstwa prawnego, leżące także poza samą treścią umowy na podstawie której doszło zmiany w osobie wierzyciela lub dłużnika, zostały spełnione. Nie mogło przeto ująć uwagi Sądu Apelacyjnego, iż wierzytelność stwierdzona wyrokiem Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 16 kwietnia 2012 roku, sygn. akt XIV GC 3/12/10 wynikała z umowy (...) z dnia 31 marca 2010 roku zawartej pomiędzy (...) Spółką z o.o. w M. (zamawiającym - pozwaną) a (...) Spółką jawną w P. (wykonawcą - powódką). W § 9 pkt. 6 przedmiotowej umowy, strony zawarły zastrzeżenie, zgodnie z którym wykonawca nie mógł bez pisemnej zgody zamawiającego dokonać przelewu wierzytelności na rzecz osoby trzeciej (pactum de non cedendo). W judykaturze i orzecznictwie dominującym jest pogląd, że umowa przelewu wierzytelności zawarta wbrew zastrzeżeniu umownemu nie jest automatycznie nieważna lecz jej skuteczność zależy od zachowania się dłużnika. Jest to przypadek tzw. bezskuteczności zawieszony, która trwa do momentu wyrażenia przez dłużnika zgody na przelew. Skuteczność tego zastrzeżenia w stosunku do wnioskodawcy (cesjonariusza) podlega jednak ocenie z uwzględnieniem treści art. 514 k.c. W myśl tego przepisu, jeżeli wierzytelność jest stwierdzona pismem, zastrzeżenie umowne, iż przelew nie może nastąpić bez zgody dłużnika jest skuteczne względem nabywcy wtedy, gdy pismo zawiera wzmiankę o tym zastrzeżeniu, chyba że nabywca w chwili przelewu wierzytelności o zastrzeżeniu wiedział. Wobec zakazu zbycia wierzytelności zastrzeżonego w umowie łączącej powódkę z pozwaną, wnioskodawca (cesjonariusz) nie mógł skutecznie nabyć wierzytelności wynikającej z tej umowy, mimo że umowa cesji zawarta w dniu 16 kwietnia 2012 roku między powódką a wnioskodawcą nie zawierała żadnych zastrzeżeń, co do ewentualnych ograniczeń w zbywaniu przedmiotowej wierzytelności. Zasadności tego stanowiska nie podważa okoliczność, że w dniu 16 kwietnia 2012 roku, opierając się na postanowieniach rzeczony umowy, Sąd Okręgowy w Katowicach wydał wyrok, którym zasądził na rzecz powódki 440 000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 24 lipca 2010 roku do dnia zapłaty. Fakt stwierdzenia powyższej wierzytelności wyrokiem nie pozbawił jej bowiem związku z umową (...), która była podstawą roszczenia powódki względem pozwanej w sprawie o sygn. akt XIV GC 3/12/10. Powyższego nie zmienia także fakt, iż w umowie sprzedaży wierzytelności nastąpiło wyraźne jej powiązanie li tylko z przedmiotowym wyrokiem Sądu Okręgowego w Katowicach. Przy dołożeniu należytej staranności wnioskodawca (cesjonariusz) winien był jednak zorientować się, że wyrok którym zasądzono od pozwanej na rzecz powódki (cedenta) kwotę 440 000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 24 lipca 2010 roku do dnia zapłaty, został wydany w oparciu o postanowienia umowy (...) łączącej cedenta z uczestniczką postępowania, w której zawarto zastrzeżenie dotyczące zakazu zbywania bez zgody uczestniczki, wierzytelności wynikających z tej umowy. Zakaz taki, co oczywiste nie mógł zostać zawarty w samym tytule egzekucyjnym (wyroku), gdyż ten jest dokumentem ściśle sformalizowanym, o ustawowo określonej treści w którym nie przewiduje się umieszczania wzmianek dotyczących wyłączenia możliwości przelewu wierzytelności nim stwierdzonej. Tytuł egzekucyjny nie jest również dokumentem, którym możnaby zmieniać treść umowy zawartej między stronami, wobec czego brak jakichkolwiek racji dla przyjęcia, że nie zamieszczenie w nim klauzuli (pactum

de non cedendo) miało chronić cesjonariusza - wnioskodawcę. Z tego względu stwierdzenie, że przedmiotowy tytuł egzekucyjny nie zawiera żadnego zastrzeżenia wyłączającego lub ograniczającego możliwość zawarcia umowy sprzedaży wierzytelności nim stwierdzonych (por. § 2 pkt. g umowy cesji wierzytelności – k. 6 akt), nie uczyniło bezskutecznym pactum de non cedendo zawartego w umowie łączącej cedenta z pozwaną (uczestniczką postępowania klauzulowego) w stosunku do cesjonariusza. Tym samym ewentualne odwołanie się cesjonariusza do treści wyroku, w którym nie zawarto zastrzeżeń odnośnie możliwości zbywania wierzytelności nim objętej, nie mogłoby zostać uznane za argument, który miałby kreować skuteczność dokonanego przelewu wierzytelności. W konsekwencji zasadnym był zarzut skarżącej, dotyczący naruszenia art. 509 § 1 k.c., gdy cesjonariusz nie przedłożył dokumentu potwierdzającego fakt wyrażenia zgody przez dłużnika na zbycie wierzytelności przez cedenta.

Już tylko uwzględnienie tego zarzutu skutkowało uznaniem, że wnioskodawca nie wykazał w sposób należyty przejścia uprawnień wynikających z tytułu egzekucyjnego, zgodnie z treścią art. 788 § 1 k.p.c.

Mając powyższe na względzie, orzeczono jak w sentencji postanowienia na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c.

Orzeczenie o kosztach postępowania zażaleniowego oparto na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z § 10 ust. 1 pkt 13 w zw. z § 12 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002, Nr 163, poz.1349 ze zm.) w zw. z art. 19 ust. 3 pkt. 2 i art. 71 pkt. 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.).